

Berač. Zdrav berač je prosil miloščine nekega Špartanca. „Ne!“ reče pametni Špartanec, „ničesar ti ne dam; zakaj čimveč dobiš miloščine, tem dalje boš beračil. Oni, ki ti je dal prvo miloščino, te je naredil berača“.

„**O blažene roke!**“ Slavni jezuit Hunolt nam pripoveduje tole mično dogodbo. Sv. Makarij je nekoč obiskal sv. Antona. Prijazno se pozdravita sveta moža, sedeta in se začneta pogovarjati o božjih rečeh. Makarij, dasi ves utrujen, si nagrabi, da bi tudi med svetim pogovorom ne bil brez dela, poleg ležečega ličja in začne kot po navadi plesti košarice, in tako je jezik govoril o božjih rečeh, roke pa so ves čas delale v božjo čast. Pri odhodu ga sv. Anton objame in mu trdno stisne roke ter vzklikne: „O sanctae, benedictae manus! quantam vos gloriam habebitis! — O svete, blažene roke! koliko slavo boste imele!“



Dobri prijatelji.

Zupančičevi so imeli svojo hišo ob kraju gozda, blizu železnične proge. Poslopje je stalo pod bregom, kjer so imeli tudi lep vrt. Spomladi je bilo za hišo vse belo. Jablane in hruške, najboljše vrste, so obetale vsako leto obilen sad, in v resnici tudi obrodile, če ni bilo kakšne posebne nesreče. Kdo je pa znal tudi tako skrbeti za vrt kot gospod Zupančič! Kmetje so se čudili, zakaj pri njem vse tako raste in cvete. Semtertja ga je prišel kdo tudi vprašat za svet, kako naj uredi to ali ono na vrtu. Prijazni Zupančič je vsakemu prav rad ustregel in mu tudi sam pokazal, kako je treba, na primer, obrezovati drevje, cepiti, ali saditi, da boljše raste.

* * *

Bilo je spomladi, neke nedelje popoldne. Gospod Zupančič in njegova sedemletna hčerka Marica sta sedela pred hišo pod košato lipo. Bilo je pre-

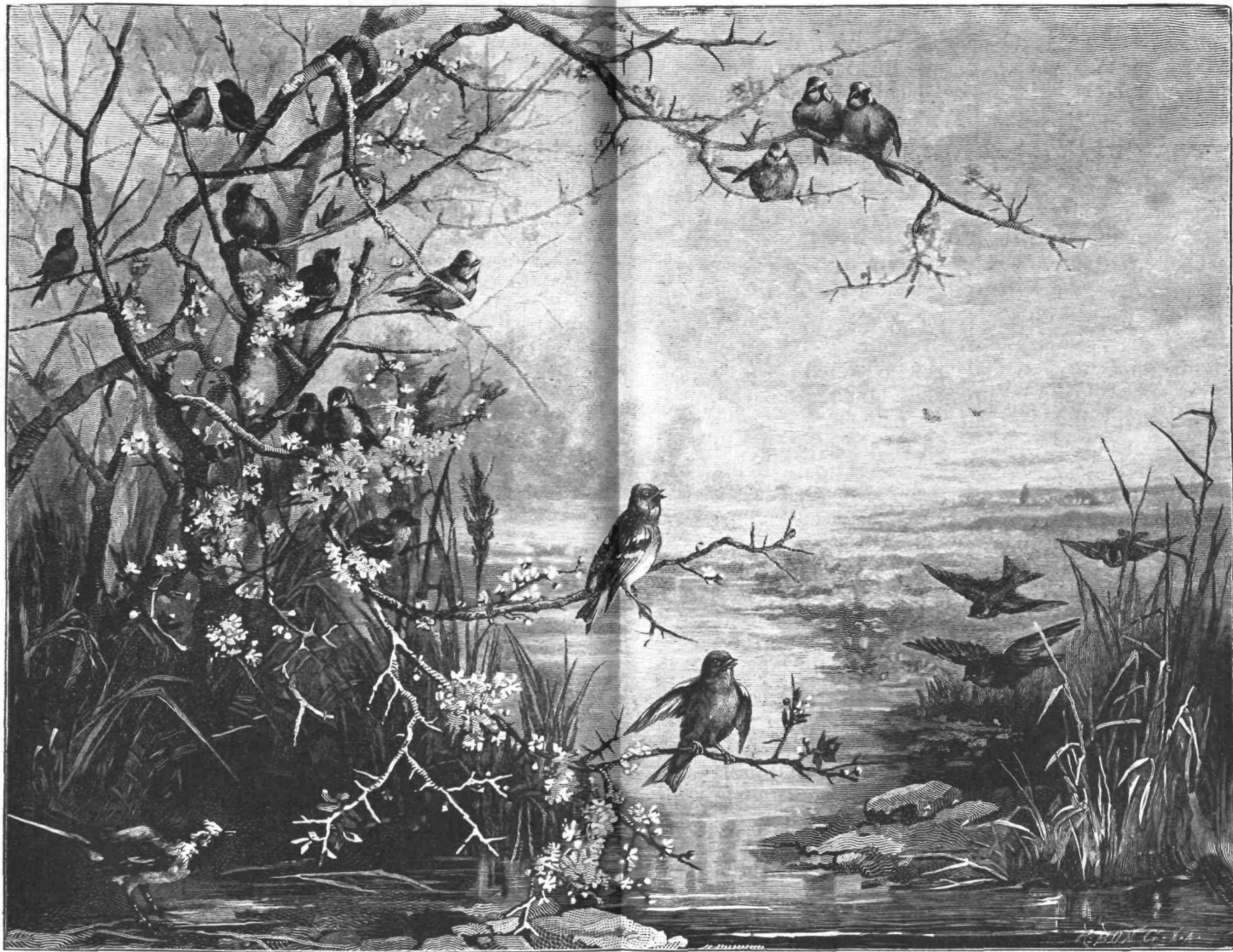
krasno pomladansko vreme. Solnce je z novo močjo obsevalo in grelo zemljo, ki se je pravkar zbudila iz dolgega zimskega spanja. Marica je letala po solncu, lovila metulje in jih nosila očetu. Za vsakega je dobila pohvalo, in to se ji je dobro zdelo, da razveseli očeta z vsako škodljivo živalco. Oče je pa pazno ogledal vsakega lahkokrilečka, včasih malo pomajal z glavo in nagubančil čelo, kot bi se hotel nečesa domisliti. In res je pomislil pri vsakem metuljčku, kaj naj stori z njim: ali naj ga izpusti, pohodi ali dene v mrežico, ki jo je imel poleg sebe. Kajti poznal je vsakega po imenu in tudi vedel, ali je koristen, ali škodljiv. Če je bil kateri posebno lep in nenavaden, ga je del v mrežico in ga je pozneje porabil za zbirko. Če je dobil pa kakega nedolžnega plašljivčka, je zdravega izpustil. Če ga je pa bila Marica vsled nepazljivosti že ranila, ga je kratkomalo uničil, da revež ni trpel bolečin.

Tako je gospod Zupančič ravnal takrat, kadar ni imel drugega opravila. Marica mu je lovila metulje, on je pa obsojal lahkokrilece . . .

Danes sta bila z Marico sama doma. Gospa je šla v mesto k prijateljici, ki je ležala že več časa v bolnici. Levček in nadučitelj Vencel sta se šla pa izprehajati v bližnji gozd.

Med tem, ko je Marica lovila metulje, je gospod Zupančič pazno gledal v košato lipo. Včasih je vstal s klopi in šel malo v stran. Kaj je imel gori? Na močni veji je ugledal malo rogovilico, v kateri je sedela ptička. Opazoval jo je že dolgo časa, in tudi ona ga je ugledala. Na lipi je gnezdilo še nebroj drugih ptičev; za vsa gnezda je vedel Zupančič, le za to ne. Zato je bil zelo vesel, posebno, ko je spoznal, da so to ščinkovčki. Da jih že prej ni opazil, je vzrok pač ta, ker so gnezdili na zelo debeli veji.

Z veseljem je opazoval gospodar svojo krilato družinico, ki jo je celo zimo preskrboval z živežem. Tudi nekaj vrabčjih gnezd je bilo na lipi. Vrabci so bili posebno predrzni. Nekoč je dala gospa sušiti nekaj semena na solnce, ker se je po zimi malo pokvarilo. Sedla je k mizi pod lipo in začela plesti no-



Naše miljene pevcice.

govice. A pri delu se ji je malo zdremalo, da se je naslonila na mizo. Tisti čas so pa vrabčki prav pridno raznašali seme. Nekaj časa so skakljali po tleh, potem po mizi, da so se prepričali, kakšnega sovražnika imajo pred seboj. Videč, da ni nevaren, so začeli izmikati seme. Priletel je ta tiček prav blizu — hop! — in imel je zrno v kljunčku. In prvega predrzneža so posnemali še drugi. Ko se je gospa zdramila, je bilo še par zrn na mizi, izpod mize pa je zletela kopica vrabičev.

Gospa se je jezila, gospod pa smejal in rekel: „Ha, vrabci se ne boje strahov, posebno spečih ne!“ — —

Potem ni bila gospa nikdar več tako neprevidna.

Ko je danes gospod Zupančič gledal gnezdece, prileti naenkrat še drugi ščinkovec na vejo k gnezdu in začne prepevati. Bil je bržkone samec. Samica, ki je sedela v gnezdu, zletí vun in oba skupaj zletita proti gozdu. Gotovo je samec kje našel hrane in zdaj sta jo šla iskat oba. Mladiči pa so začeli čivkati. Včasih je kateri celo drobno glavico pomolil iz gnezda. Ko se je pa debeloglavček prepričal, da ni nikjer mamic, je sedel spet k bratcem, kjer je bilo še najbolj gorko. Vselej, kadar je kateri gledal iz gnezdeca, se je gospod Zupančič bal, da bi ne bil „prekorajžen“ in je ne bi popihal iz gnezda. Gotovo bi bila to za malega predrzneža poguba.

Solnce se je vedno bolj približevalo zatonu. Zapihljaj je lahen večerni veter. Gospod Zupančič je stopil na ogel hiše in gledal po dolini. Včasih je uprl oko tudi na malo gnezdece, ki se je zdajpazdaj malo premaknilo, ker je začel veter močnejše pihljati. Zdaj završi sapa, da zastoka in zaškriplje stoletna lipa. Veje zašume in udarijo druga ob drugo. Ona, na kateri so bili ščinkovčki, se nalahno zaziblje, — ravno takrat pa pogleda mladič vun — in nesreča je hotela, da se opoteče — in pade na tla. Začivkal je žalostno, sfrfotal z mesta, a gospod je bil že pri njem. Prihitela je Marica izza ogla, ko je zaslišala prestrašni očetov glas.

„Revež, revež mali!“ je govoril gospod Zupančič, držeč v rokah ptička, ki je čivkal tako milo. Na veliko žalost je gospod zapazil, da ima v rokah slabotnega bolnika, kajti drobna, nežna ptičkova nožica je bila — zlomljena. Marici je prišla solza v oko, ko je videla, kako trpi nedolžna živalca.

„Hitro, hitro v shrambo, Marica“, reče ji oče, „in prinesi malo platnene cunje in nitko“. Brž je bila Marica nazaj, med tem pa je oče že poiskal olja, v katerem je namočil cunjo. Ptiček je žalostno začivkal, ko mu je gospod obvezal rano in poravnal nožico, a kmalu je začel težko dihati, ker ga je čivkanje utrudilo.

Zvečer sta prišla mama in Levček. Kakšna reč je bila v hiši zaradi nesreče malega ptička! Vse so mu znosili, da bi jedel, a živalca ni hotela, dasiravno je bila že toliko dorastla, da se ni bilo bati, da jim pogine. Naredili so v gajbici mehko ležišče, kjer je počival bolnik. Sčasoma se je malo umiril, in dozdevalo se jim je, da mu je prijetno. Deli so ga v čumnato, kjer je bilo ravno prav gorko. Preden so šli spat, so ga šli pa še vsi gledat. Mirno je ležal na svojem ležišču in zdaj pa zdaj začivkal.

Zjutraj je bil gospod prvi pri njem. Gospa, Marica in Levček so malo pozneje vstali, a vsi so šli tudi najprej k bolniku. Videti je bilo, da mu je boljše. Gospod je bil v zadregi.

„Kaj, če nam pogine?“ si misli. „Boljše je, da ga denemo v gnezdo. A kako do njega?“ Tu je obstal, kajti na lipo priti, to ni bilo tako lahko, posebno, ker je visela veja v breg. Enkrat se je pri takem poizkusu že ponesrečil.

„In če bi ga deli v travo, da ga dobi mati?“ vpraša gospo. „Mati mu tako ne more pomagati, če ga nožica boli; jedel pa tudi ne bo, če prav mu ona prinese, ker vsled bolečin ne more“, je odgovorila gospa.

Gospod je pomislil in sklenil, da skrbe zanj, dokler bodo mogli. Začeli so ga pitati s kruhkom in s črvi. In res je začel polagoma jesti na njihovo veliko veselje.

Čez par dni je bil že krepkejši. Na ranjeno nožico se je začel že opirati. A vendar je vselej začivkal, kadar se je dotaknil ž njo od strani kakega predmeta. Jedel je pa, kolikor so mu dali. Marica je hodila v vrt iskat črvov, ki so mu posebno dišali. To je gospoda neizrečeno veselilo.

Nekega dne je pa nesel malega jetnika na solnce. Nožica je bila že precej dobra, le bolj nalahno je stopal nanjo. Del ga je v breg pod lipo, ravno tja, kamor je padel iz gnezda. Tisti čas je starka sedela v gnezdu. Ko je zaslišala čivkanje pod drevesom, se je tudi ona odzvala. Spoznala je svojega malčka in je zletela iz gnezda. Letala je v njegovi bližini in oba sta čivkala neprestano. Gospod je od strani gledal, kaj bo. Ona ga je vabila in vabila, zletela je prav k njemu, a ni ga mogla spraviti z mesta. Kako tudi? Sfrčati še revež ni znal — a na nogo si še ni upal stopiti, znamenje, da še ni bila zdrava.

Zupančiču sta se smilila oba: starka in mladič. Zato ju je zopet ločil; težko sicer, a je vedel, da bo kdaj prav.

Približali so se še gorkejši dnevi. Ptički so že večinoma zapustili gnezda in so skakali okrog. Le naši ščinkovčki so se nekako dolgo mudili. Nekega jutra pa je le enega samica izvabila iz gnezda. Gospod Zupančič je sedel pred hišo in bral knjigo. A ptički so ga zmotili.

Priletela je namreč starka nenadoma na drevo in začela na vso moč prepevati. Isto so storili tudi mladiči. Eden pa je bil posebno krepak in je skočil kar na vejo. Od te na drugo, tretjo — kmalu se je izgubil v gostem vejevju.

Popoludne je opazil gospod, da je samo še eden v gnezdu.

Drugo jutro pa je bila spet nedelja. Po zajtrku so šli Zupančičevi pred hišo. Gospod je vzel iz gajbice malega ščinkovčka, ki se je popolnoma pozdravil in je kazal včasih že v sobi svojo spretnost v letanju.

Ko pridejo pred hišo, reče gospod: „Na, Marica, še enkrat pogladi malčka, potem ga ne boš

več!“ Marica zakliče: „Ne, ne, ata, nikarte ga ne izpustite!“ — A pomagalo ni nič. Samica, ki je sedela v gnezdu, ga je že ugledala in spoznala. Zletela je spet od onega, ki je sedel v gnezdu, in je letala okrog izgubljenčka; zdelo se je, kot bi ji bil ta najbolj pri srcu, ker je moral največ trpeti.

Gospod Zupančič pa je vzel lestvico, jo pristavil k mladi jabljani in je del na vejico mladega ptička. Nato je hitro odbežal.

Starka je bila takoj pri malčku in začivkala sta oba tako lepo, kot še nikdar. Nato je skočila ona na višjo vejo in mladič za njo. Šla sta vedno višje, dokler nista odletela skupaj črez breg, izpred oči do brotnim ljudem.

Stavko Slavič.



Sit in pa bogat . . .

Prišel je ciganček,
Sajast kakor vranček,
Majhen kakor škrat,
Gibčen kakor gad.

Tisto pa le znal je:
Goslice igral je
Milo in lepó
Kakor malokdo.

Ni imel nič suknje —
A v klobuku luknje;
V trdem snegu bós
Kakor v grmu kos.

In ljudje so znali,
Da je umen mali —
Stekli so domov
Poiskàt darov.

Šel je proč ciganček,
Kričal kakor vranček,
Skakal kakor škrat —
Sit in pa bogat . . .

Taras Vasiljev.

Žarki.

Solnce se je prismehljalo
Davi skozi okence,
Pa je mamico vprašalo:
„Mamica, oj mamica,
Kje je vaša Anica?“

Mamka so odgovorili:
„Ana lena je postala,
Zdaj že tretjič je zaspala.
Ker razsaja zunaj mraz,
Pravi: „Oj, saj je še čas!“

Žarki so se razsrdili
In takó odgovorili:
„Lena, lena Ana,
Vsak dan bolj zaspána,
Vsak dan kaznována,
Grda, grda Ana!“

Stepin.